

**EGZAMIN MATURALNY
W ROKU SZKOLNYM 2017/2018**

HISTORIA

POZIOM ROZSZERZONY

FORMUŁA OD 2015

(„NOWA MATURA”)

ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ

ARKUSZ MHI-R1

CZERWIEC 2018

MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT OCENIANIA

HISTORIA „nowa formuła”

czerwiec 2018

Zasady oceniania:

- model odpowiedzi uwzględnia jej zakres merytoryczny, ale nie jest ścisłym wzorcem sformułowania (poza odpowiedziami jednowyrazowymi i do zadań zamkniętych),
- za odpowiedzi do poszczególnych zadań przyznaje się wyłącznie pełne punkty,
- za zadania otwarte, za które można przyznać tylko jeden punkt, przyznaje się punkt wyłącznie za odpowiedź w pełni poprawną,
- za zadania, za które można przyznać więcej niż jeden punkt, przyznaje się tyle punktów, ile prawidłowych elementów odpowiedzi (zgodnie z wyszczególnieniem w modelu) przedstawił zdający,
- jeśli podano więcej odpowiedzi (argumentów, cech itp.) niż wynika z polecenia w zadaniu, ocenie podlega tyle kolejnych odpowiedzi (liczonych od pierwszej), ile jest w poleceniu,
- jeżeli podane w odpowiedzi informacje (również dodatkowe, które nie wynikają z polecenia w zadaniu) świadczą o pełnym braku zrozumienia omawianego zagadnienia i zaprzeczają udzielonej prawidłowej odpowiedzi, odpowiedź taką należy ocenić na zero punktów.

Zadanie		Model odpowiedzi	Schemat punktowania:	
zadanie/ części zadania			punkty za poszczególne części zadania	punkty za całe zadanie
1.		Przykładowa odpowiedź: Budowa systemu irygacyjnego wymagała zbiorowego wysiłku wielu osób. Planowanie prac, konserwacja kanałów, kontrola wykonania prac wymagały sprawnej organizacji, co mogło zapewnić tylko państwo.	1 pkt	1
2.	2.1.	1. – P 2. – P 3. – F	1 pkt za wszystkie elementy	2
	2.2.	C	1 pkt	

3.		<u>Przykładowa odpowiedź:</u> Pryncypat to forma ustrojowa (ustrój) w starożytnym Rzymie [od 2 połowy I w. p.n.e.; od czasów Oktawiana Augusta (cesarza Augusta)], w którym władzę sprawowała jedna osoba zachowując pozory republiki poprzez sprawowanie wielu (kilku) urzędów republikańskich jednocześnie [co dawało jej realną władzę w państwie].	1 pkt za poprawne wyjaśnienie	1
4.	4.1.	<u>Przykładowa odpowiedź:</u> Uniwersalna koncepcja cesarza Ottona III zakładała utworzenie [odnowienia] Cesarstwa Rzymskiego złożonego z [federacji] czterech chrześcijańskich krajów: Romy (Italii), Galli (Francji), Germanii (Niemiec), Sclavinii (Słowiańszczyzny chrześcijańskiej, utożsamianej z Polską). Cesarz łączy władzę religijną (symbolizowaną przez duchowieństwo) z władzą świecką (symbolizowaną przez rycerstwo)	1 pkt za identyfikację 4 postaci kobiecych 1 pkt wyjaśnienie symboliki władzy cesarskiej	3
	4.2.	C. Ludolfingów	1 pkt	
5.		<u>Prawidłowa odpowiedź:</u> Tak <u>Przykładowe uzasadnienie:</u> Na mapie istnieją państwa krzyżowców powstałe na skutek I krucjaty: Królestwo Jerozolimskie, Hrabstwo Trypolisu, Hrabstwo Edessy, Księstwo Antiochii.	1 pkt za prawidłowe rozstrzygnięcie i uzasadnienie	1
6.		1 – F 2 – P 3 – P	1 pkt	1
7.	7.1.	C. Konstancji	1 pkt	2
	7.2.	Zdający powinien wskazać, że uczestnicy soboru w Konstancji w większości nie akceptowali poglądów Pawła Włodkowica, ponieważ Paweł Włodkowic zajął wobec misji prowadzonych przez Krzyżaków stanowisko inne niż to, które powszechnie obowiązywało.	1 punkt za poprawne wyjaśnienie	
8.		1 – P 2 – F 3 – F	1 pkt za wszystkie elementy	1
9.		<u>Rozstrzygnięcie:</u> Tak <u>Przykładowe uzasadnienie:</u> Źródło 1. odnosi się do defenestracji praskiej, która stała się bezpośrednią przyczyną wybuchu konfliktu [wojny trzydziestoletniej]. Źródło 2. natomiast odnosi się do bitwy pod Białą Górą, która kończyła czeski etap tej wojny.	1 pkt za prawidłowe rozstrzygnięcie z uzasadnieniem	1
		<u>Władca:</u> Zygmunt III (Waza)	1 pkt	

10.		<u>Przykładowe wyjaśnienie:</u> Król dysponował prawem mianowania urzędników państwowych, którzy z racji pełnienia swej funkcji zasiadali również w senacie – jednej z izb Sejmu. Król mógł wyznaczać na te stanowiska wyłącznie katolików, doprowadzając w ten sposób do wzmocnienia obozu kontreformacyjnego w Polsce.	1 pkt	2
11.	11.1.	<u>Przykładowa odpowiedź</u> Decyzje przedstawione w źródle 1. dotyczą nadania prawa do używania własnego języka, uznania religii prawosławnej, odrębnych urzędów, w tym osobnego hetmana wojsk ruskich. Dawało to sporą wewnętrzną niezależność [autonomię] ziemiom ruskim i stawiało na podobnych prawach, co Wielkie Księstwo Litewskie w Rzeczypospolitej Obojga Narodów, [ziemie ruskie stawały się równoprawnym członem Rzeczypospolitej].	1 pkt	2
	11.2.	<u>Przykładowe odpowiedzi:</u> • Postanowienia zawarte w źródle 1. miały być, według Potockiego, kartą przetargową w rokowaniach z Rosją. • Potocki daje do zrozumienia, że ugoda hadziacka może dla Kozaków stanowić narzędzie szantażu [gry politycznej] wobec Rosji.	1 pkt	
12.		<u>Nazwa:</u> Komisja Edukacji Narodowej <u>Rok:</u> 1773	1 pkt za dwa elementy	1
13.		<u>B</u>	1 pkt	1
14.		<u>Nazwa:</u> Święte Przymierze	1 pkt za nazwę	2
		<u>Przykładowe wyjaśnienie:</u> Twórcy Świętego Przymierza chcieli utrwalenia ładu ustanowionego na kongresie wiedeńskim [zobowiązali się do współpracy przeciw wszelkim próbom naruszenia tego ładu].	1 pkt za wyjaśnienie celu	
15.		<u>Przykładowe wyjaśnienie:</u> O braku suwerenności Królestwa Polskiego świadczy fakt, że godło Polski [biały orzeł] zostało umieszczone na tle dwugłowego orła carskiego [godła Rosji]	1 pkt za wyjaśnienie z odwołaniem do elementów graficznych	1
16.		<u>Odpowiedź:</u> D <u>Przykładowe uzasadnienie:</u> W wierszu znajduje się nawiązanie do nadzwyczajnego poboru do wojska carskiego [branki], co stało się bezpośrednią przyczyną wybuchu powstania styczniowego.	1 pkt za dwa elementy	1

		<u>Przykładowa odpowiedź</u> Księżę odwoływał się do tradycji napoleońskiej. Świadczy o tym: 17.1. • wręczenie przez przedstawionego na rysunku cesarza Napoleona stroju swojemu bratankowi odniesienie w źródle 2. do „pamięci cesarza” Napoleona I.	1 za prawidłowe wskazanie tradycji i odniesienie do obu źródeł	
17.	17.2.	<u>Rozstrzygnięcie</u> : nie. <u>Przykładowe uzasadnienie</u> : W źródle 1. Ludwik Napoleon stwierdził, że nie będzie się starał o koronę cesarską, a źródło 3. informuje o wprowadzeniu ponownie tej godności w państwie francuskim. Zdający może także zauważyć, że w źródle 1. Ludwik Napoleon deklorował przekazanie władzy prezydenckiej następcy po czteroletniej kadencji, co okazało się nieprawdą. Uwaga: w uzasadnieniu wystarczy jeden argument.	1 pkt za prawidłowe rozstrzygnięcie i uzasadnienie	2
18.		<u>Przykładowa odpowiedź</u> : Polityka okazała się nieskuteczna. Władze pruskie stosowały wiele metod germanizacyjnych o czym świadczą napisy na maszynie: • szkoła – zakaz nauczania w języku polskim • prawo – ustawa kagańcowa Jednak mimo tak rozbudowanych metod o czym może świadczyć wielkość maszyny, nie udaje się zgermanizować Polaków. Z maszyny wychodzi człowiek w stroju polskim, co świadczy o nieskuteczności metod stosowanych przez rząd państwa niemieckiego.	1 pkt za odpowiedź z odwołaniem do elementów graficznych	1
19.	19.1.	<u>Imię i nazwisko</u> : Ignacy Mościcki <u>Funkcja</u> : Prezydent RP	1 pkt za dwa elementy	2

	19.2.	<u>Rozstrzygnięcie:</u> tak. <u>Przykładowe uzasadnienia:</u> - W źródle 1. pada stwierdzenie, że konstytucja daje prezydentowi małe uprawnienia, a na rysunku w satyryczny sposób – płyn w retorcie – ukazano, jak temu zaradzono przez zwiększenie uprawnień prezydenta – [„pełnomocnictwa” w noweli sierpniowej]. - W źródle 1. jest mowa o tym, że autor wspomnień był naukowcem, do którego zadzwonił ówczesny [został nim po przewrocie majowym] premier, a na rysunku ukazano naukowca w pracowni chemicznej, a więc Ignacego Mościckiego, który był profesorem chemii. - Rysunek dotyczy postaci, która w 1926 r. otrzymała specjalne pełnomocnictwa [napis na naczyniu], wzmacniające jej pozycję w państwie. W źródle 1. wspomniano, że konstytucja marcowa, którą przedstawiono na rysunku leżącą na stoliku, dawała prezydentowi władzę głównie „reprezentacyjną”. Uwaga: Zadający ma podać tylko jeden argument.	1 pkt za rozstrzygnięcie i uzasadnienie	
20.		1–P 2–F 3–F	1 pkt za wszystkie elementy	1
21.		Źródło 1. <u>Postać:</u> św. o. Maksymilian Maria Kolbe <u>Okoliczności śmierci:</u> zginął w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu, [oddając życie za innego więźnia]. Źródło 2. <u>Postać:</u> bł. ks. Jerzy Popiełuszko <u>Okoliczności śmierci:</u> został zamordowany przez Służbę Bezpieczeństwa [za działalność opozycyjną, organizował Msze św. za Ojczyznę].	Po 1 pkt za dwa elementy: rozpoznanie postaci i wyjaśnienie okoliczności śmierci	2
22.		<u>Odpowiedź:</u> C <u>Uzasadnienie:</u> Zdający powinien w odpowiedzi wskazać, że po wyeliminowaniu Włoch [Benito Mussolini] z wojny, w maju 1945 r. zostały pokonane Niemcy [Adolf Hitler], natomiast w stanie wojny, aż do września 1945 r. pozostawała jeszcze Japonia [Hirohito].	1 pkt za prawidłową odpowiedź i uzasadnienie	1

23.	<u>Przykładowa odpowiedź:</u> Aktywność zbrojna polskiego podziemia niepodległościowego nie mogła się rozwinąć na ziemiach zachodnich [tzw. ziemiach odzyskanych], ponieważ nie było tam zaplecza społecznego. Ziemie te zostały opuszczone przez Niemców i w ich miejsce stopniowo sprowadzali się Polacy, głównie repatrianci.	1 pkt	1
24.	<u>Okoliczności:</u> Interwencja państw Układu Warszawskiego (w tym wojsk PRL) w Czechosłowacji wymierzona przeciwko demokratycznym przemianom w tym kraju zapoczątkowanym przez A. Dubceka. <u>Nazwa państwa:</u> Czechosłowacja	1 pkt za okoliczności 1 pkt za nazwę państwa	2
25.	Dokończenie zdania C. osiemdziesiątych. Przykładowe argumenty uzasadnienia: Z treści ulotki wynika, że • ulotka zawiera nawiązanie do wprowadzenia stanu wojennego w grudniu 1981 roku; • treść ulotki informuje o powstaniu Solidarności w 1980 roku; • wybory należy zbojkotować, ponieważ będą sfałszowane.	1 punkt za poprawne dokończenie zdania wraz z uzasadnieniem zawierającym dwa argumenty	1
26.	<u>Nazwa i rok:</u> Rozpad ZSRR, 1991 <u>Uzasadnienie:</u> Na rysunku widzimy tonący statek z napisem USSR, który jest angielską wersją nazwy ZSRR [Związek Radziecki, Związek Sowiecki], a wokół niego – niczym szalupy – małe statki z napisami radzieckich/sowieckich republik [które uciekają z tonącego okrętu].	1 pkt za nazwę i rok wydarzenia 1 pkt za uzasadnienie	2

Zadanie 27.

Temat 1.

Poziom IV (9–12 pkt)	Zdający: • wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty, (polityczny, społeczno-gospodarczy i kulturowy); • poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji; • poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe; • trafnie i w pełni wykorzystał materiał źródłowy; • sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
Poziom III (6–8 pkt)	Zdający: • dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii; • w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe ; • przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym (np. charakter reform Drakona, Klejstenesa i Peryklesa); • scharakteryzował wady zalety demokracji ateńskiej i podjął próbę formułowania wniosków; • podjął próbę oceny.
Poziom II (3–5 pkt)	Zdający: • przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu (np. opisał instytucje demokratycznych Aten); • podjął próbę uporządkowania podanej faktografii; • podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych (np. wpływ warunków naturalnych na specyfikę ustrojową Aten); • podjął próbę zestawienia wad i zalet demokracji ateńskiej.
Poziom I (1–2 pkt)	Zdający: • w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu; • podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi (np. sąd skorupkowy); • poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.

Temat 2.

Poziom IV (9–12 pkt)	Zdający: • wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty (polityczny, społeczno-gospodarczy i kulturowy); • poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji; • poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe; • sformułował trafne wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
Poziom III (6–8 pkt)	Zdający: • dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii; • w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe (np. wpływ zagrożenia ze strony Zakonu na sojusz polsko-litewski w czasach Łokietka; wpływ unii polsko-litewskiej na wybuch wojny z Zakonem); • przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym; • ocenił wpływ stosunków Polski z Zakonem na relacje polsko-litewskie.
Poziom II (3–5 pkt)	Zdający: • przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu (np. wojna trzynastoletnia, unia w Krewie); • podjął próbę uporządkowania podanej faktografii; • podjął próbę charakterystyki stosunków polsko-krzyżackich w XIV–XV w. i ich wpływu na relacje polsko-litewskie; • podjął próbę oceny.
Poziom I (1–2 pkt)	Zdający: • w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, • podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi (np. wielka wojna z Zakonem); • poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.

Temat 3.

Poziom IV (9–12 pkt)	Zdający: • wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty, (polityczne, militarne, społeczno-gospodarcze, kulturowe); • poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji; • poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe (np. wpływ wojen na upowszechnienie się ideologii sarmackiej wśród szlachty); • zajął stanowisko wobec problemu zawartego w temacie i w pełni je uzasadnił; • trafnie i w pełni wykorzystał materiał źródłowy; • sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
Poziom III (6–8 pkt)	Zdający: • dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii (np. aktywność Rzeczypospolitej w ramach Ligi Świętej); • w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe; • przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym; • podjął próbę formułowania wniosków dotyczących pozycji międzynarodowej Rzeczypospolitej w XVII w.; • zajął stanowisko wobec określenia zawartego w temacie i częściowo je uzasadnił. • w większości wykorzystał materiał źródłowy.
Poziom II (3–5 pkt)	Zdający: • przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu (np. potop szwedzki, bitwa pod Wiedniem); • podjął próbę uporządkowania podanej faktografii; • podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych (np. wyznaniowy kontekst wojen prowadzonych przez Rzeczpospolitą); • podjął próbę zajęcia stanowisko wobec określenia zawartego w temacie i jego uzasadnienia. • podjął próbę wykorzystania załączonych materiałów źródłowych i przywołania ich w tekście pracy.
Poziom I (1–2 pkt)	Zdający: • w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, • podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi; • poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni; • nieudolnie wykorzystał źródła.

Temat 4.

Poziom IV (9–12 pkt)	Zdający: • wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty (np. gospodarczy, społeczny, kulturowy, polityczny), • poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji, • trafnie i w pełni wykorzystał materiał źródłowy, • poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe, • podsumował rozważania, • sformułował wnioski i ocenę, wskazując pozytywne i negatywne konsekwencje kolonializmu zarówno dla metropolii, jak i jej zamorskich posiadłości.
Poziom III (6–8 pkt)	Zdający: • dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii, • w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe (np. uzależnienie formy kolonializmu od stopnia rozwoju cywilizacyjnego ludności zamieszkałej na danym obszarze, wpływ władz kolonialnych na tworzenie się nowych elit wśród ludności kolonii), • przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym, • w większości wykorzystał materiał źródłowy, • podjął próbę formułowania wniosków, • podjął próbę oceny polityki państw kolonialnych.
Poziom II (3–5 pkt)	Zdający: • przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu, • podjął próbę uporządkowania podanej faktografii, • podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych (np. wyjaśnił wpływ rozwoju gospodarczego metropolii na poszukiwanie rynków zbytu, źródeł surowców i taniej siły roboczej, wpływ Europejczyków na szerzenie wiary chrześcijańskiej oraz wpływ władz kolonialnych na szerzenie oświaty i higieny wśród mieszkańców kolonii, wpływ kolonializmu na niszczenie miejscowych kultur oraz wykorzystywanie niewolniczej pracy mieszkańców kolonii), • podjął próbę wykorzystania załączonych materiałów źródłowych i przywołania ich w pracy.
Poziom I (1–2 pkt)	Zdający: • w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, nawiązując do treści zawartych w materiale źródłowym, • podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi (np. kolonizacja Afryki w XIX w., powstanie brytyjskiego imperium kolonialnego, rywalizacja między państwami europejskimi o posiadłości kolonialne), • poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni; • nieudolnie wykorzystał źródła.

Temat 5.

Poziom IV (9–12 pkt)	Zdający: • wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty (np. polityczne, społeczne i kulturowe przejawy odwilży); • poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji; • poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe; • wyjaśnił genezę i ocenił następstwa „Października 1956” z uwzględnieniem kontekstu międzynarodowego (np. wpływ przemian w Polsce na rewolucję węgierską 1956 r.); • sformułował trafne wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
Poziom III (6–8 pkt)	Zdający: • dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii (np. śmierć Bieruta, poznański czerwiec, „puławianie” i „natolińczycy”; zwolnienie Prymasa Wyszyńskiego); • w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe; • przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym; • wyjaśnił genezę i ocenił następstwa „Października 1956”; • podjął próbę formułowania wniosków.
Poziom II (3–5 pkt)	Zdający: • przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu (np. tajny referat Chruszczowa na XX zjeździe KPZR, tzw. mała stabilizacja); • podjął próbę uporządkowania podanej faktografii; • podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych; • podjął próbę wyjaśnienia genezy i oceny następstw „Października 1956”.
Poziom I (1–2 pkt)	Zdający: • w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, • podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi (np. objęcie władzy przez Władysława Gomułkę); • poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.

Przy przyznawaniu punktów na określonym poziomie w zadaniu rozszerzonej odpowiedzi, egzaminator będzie uwzględniał również poprawność językową i stylistyczną oraz estetykę pracy.